

УДК 658.016.2.737

А.О. Корольова, студ. гр. ОА-12, В.О. Іванченко, доц., кнд. екон. наук
Кіровоградський національний технічний університет

Екологічна та ресурсна складова сталого розвитку підприємств України

У статті проаналізовано базові положення концепції сталого розвитку на рівні підприємства. Визначено роль екологічної та ресурсної складових у процесі застосування концепції сталого розвитку на мікроекономічному рівні.

концепція, сталий розвиток, екологічна складова, ресурсна складова

Постановка проблеми у загальному вигляді. Концепція сталого розвитку ґрунтується на синтезі двох базових компонентів: ресурсного (складається відповідно з двох компонентів – економічного та соціального) та екологічного. Важливу роль у оформленні концепції сталого розвитку відіграла конференція ООН в Ріо-де-Жанейро (1992р.), у якій взяли участь голови урядів, представники наукових і ділових кіл, експерти із 179 країн. Ця конференція закликала всі країни до прийняття національних стратегій сталого розвитку. Не менш важливим за значенням був Всесвітній «Самміт Землі - 2002», який відбувся через десять років у Йоганнесбурзі (2002 р.). Він розвинув і конкретизував концепцію сталого розвитку та прийняв важливі документи по її реалізації. Фактично відбувся перехід від дослідження сталого розвитку еколого-економічної системи до концепції сталого розвитку соціо-еколого-економічної системи. У літературі мають місце багато різних визначень сталості та сталого економічного розвитку. В загальному вигляді всі вони є конкретизацією або уточненням визначення, яке зробила Всесвітня комісія ООН з навколишнього середовища та розвитку: сталий розвиток (sustainable development) – це розвиток, який задовольняє потреби нинішнього покоління і не ставить під загрозу можливість майбутніх поколінь задовольняти їхні власні потреби (WCED, 1987) [3, с.28].

Аналіз досліджень і публікацій останніх років. На сьогоднішній день одним з актуальних завдань є прийняття концепції сталого розвитку, що спонукає до зміни парадигми традиційної економічної системи та пошуку нових підходів щодо узгодження інтересів економічної і екологічної сфери при умові дотримання соціальної захищеності та справедливості. Питанням сталого розвитку економічних систем та можливостям його досягнення присвячено багато наукових праць вітчизняних та іноземних учених, зокрема, О.О. Веклич, Е.В. Гіурсова, Б.М. Данилишина, Г. Дейлі, Д. Медоуза, Л.Г. Мельника, О.І. Карінцевої, О.Г. Осауленка, Г.В. Платонова, О. Шубравської та ін. Аналіз результатів досліджень науковців показує, що, незважаючи на їхню високу наукову і практичну цінність, існує потреба в системному та комплексному вивченні проблем управління сталим розвитком підприємства.

Постановка завдання. На етапі переходу до інноваційного типу економіки саме розвитку концепції сталого розвитку підприємств потрібно приділити особливу увагу, оскільки на рівні первинної ланки економіки відбувається апробація численних нововведень, комерціалізація науково-технічних розробок, освоєння та випуск

принципово нових продуктів. Метою статті є дослідження найважливіших параметрів, умов і передумов для формування напрямів вдосконалення процесів управління функціонуванням підприємств в економічній системі держави, визначення необхідності приділення уваги екологічній та ресурсній складовим сталого розвитку підприємства.

Виклад основного матеріалу. Економічний вимір сталого розвитку є складовою і однією з парадигм сучасного розвитку суспільства. У процесі входження економік більшості країн у глобальну економічну кризу постає нагальна потреба у науково-методичному інструментарії вирішення проблем щодо проведення упереджених заходів, стабілізаційних дій, соціально-економічних реформ і перебудови національної економіки на засадах концепції сталого розвитку.

Під сталим розвитком підприємства можна розуміти наявність потенціалу сталого розвитку, локальні складники якого забезпечують несуперечливий, збалансований, гармонійний розвиток соціально-економічної системи, і, шляхом адаптивності та гнучкості, ефективного його використання для нейтралізації зовнішніх дестабілізаційних чинників і, створених конкурентним середовищем, загроз без ризику для життєдіяльності підприємства (рис. 1).

Формування потенціалу сталого розвитку підприємства повинно охоплювати:

- по-перше, здатність до саморозвитку і прогресу підприємства, тобто забезпечення стійкого зростання виробництва, створення надійних умов і гарантій для суб'єктів господарювання, створення сприятливого клімату для інвестицій і інновацій;
- по-друге, раціональне використання природних ресурсів і збереження екологічної рівноваги в регіоні;
- по-третє, стабільне підвищення якості життя всіх працівників та жителів міста.

Визначаючи свою стратегічну позицію щодо забезпечення сталого розвитку, підприємство повинно врахувати обмеженість свого впливу на ринковий потенціал, оскільки потенція його використання залежить від особистісних компетенцій (можливостей) і ресурсів. Тому головним завданням забезпечення сталого розвитку підприємства є або організація власного потенціалу із чіткою орієнтацією на ринковий запит, або пошук нового потенціалу [1].

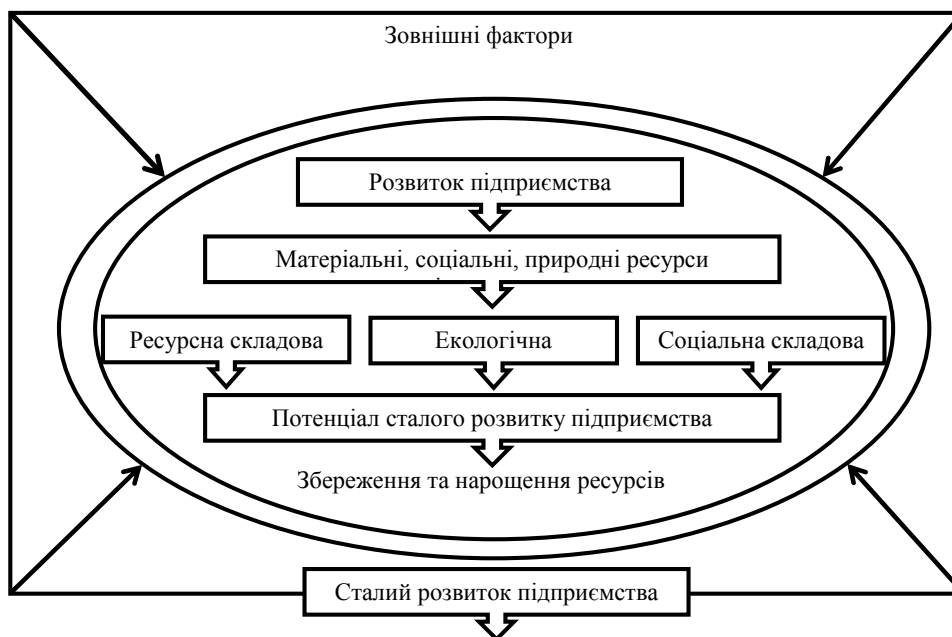

Рисунок 1 – Схема сталого розвитку підприємства

Характерними рисами або факторами сталого розвитку підприємства чи організації є: фінансова стабільність і позитивна динаміка у прибутковості; наявність замовників, клієнтів чи споживачів продукції або послуг, тобто джерела доходів підприємства; комфортність праці, компетентність, соціальна захищеність у забезпечені персоналу – тобто фактори, які створюють конкурентні переваги в результативності праці персоналу; позитивний вплив результатів діяльності на суспільну свідомість з точки зору охорони навколишнього середовища і споживання енергетичних ресурсів; позитивна оцінка діяльності підприємства суспільством, персоналом і партнерами у бізнесі. Індикатори повинні використовуватися як інструменти оцінювання економіко-екологічних результатів попередніх управлінських рішень щодо розвитку господарської діяльності та попередження помилкових майбутніх рішень при контролі ступеня досягнення встановлених цілей розвитку [2, с.527].

Одним із основних завдань концепції сталого розвитку є збереження стану екології, навколишнього середовища на максимально можливому рівні, який існує на сьогоднішній день для майбутніх поколінь. Тривалий час природокористування здійснювалось людським суспільством нераціонально. Нині світове співтовариство усвідомило, що забезпечення сталого соціально-економічного розвитку неможливе без раціонального споживання, збереження та підтримання життєво необхідних екологічних процесів. Кінець ери дешевої сировини та безвідплатного споживання природних ресурсів призвів до зростання витрат в добувних та обробних галузях, збільшення витрат на впровадження очисних технологій, вжиття природоохоронних та природно відновлюваних заходів. Виходячи з викладеного, екологічний фактор можна визначити як систему спеціалізованих видів трудової діяльності та витрат, спрямованих на раціональне використання природних ресурсів, охорону навколишнього середовища, а також на його відтворення.

На рівні підприємства екологічний фактор може або здешевлювати випуск конкретної продукції, або навпаки, значно збільшувати витрати виробництва. Практика господарювання показала, що впровадження дорогих за вартістю, але економно споживаючих вихідну сировину та природозаощаджуючих новітніх технологій, є, безумовно, економічно вигіднішим за всіма параметрами, ніж витрати підприємств на очищення та утилізацію відходів, що утворюються на кінцевій стадії виробничого процесу. І саме впровадження ресурсоощадливих технологій є чи не найважливішим елементом концепції сталого розвитку.

Окрім впровадження ресурсоощадливих технологій, важливим етапом реалізації концепції сталого розвитку є застосування підприємствами очисних систем для води, повітря, ґрунту та інших природних ресурсів, які зазнають шкідливого впливу виробництва.

Другим важливим компонентом концепції сталого розвитку є ресурсна складова. Підприємством використовується велика кількість різноманітних ресурсів, які можна поділити на відновлювані та невідновлювані – це частина природних ресурсів, які не самовідновлюються в процесі кругообігу речовин у біосфері або відновлюються в сотні й тисячі разів повільніше, ніж використовуються (кам'яне вугілля, нафта, більшість ін. корисних копалин, багато осадових порід, видовий склад організмів). Особливу увагу слід приділяти тим ресурсам, які неможливо відновити, а саме потрібно шукати заміну цим ресурсам такими, які мають здатність до відновлення. У тому випадку, якщо не існує подібного аналогу, необхідно шукати найбільш ощадливі технології використання таких ресурсів з метою збереження їх майбутнім поколінням.

Невід’ємною частиною реалізації концепції сталого розвитку на рівні підприємства є саме трудові ресурси, які забезпечують цей процес. З метою підтримки трудових ресурсів на рівні з високою кваліфікацією, необхідно постійно контролювати навички працівників, займатись їх навчанням. У тому випадку, коли відбувається старіння трудових ресурсів або суттєве зниження їх кваліфікації, необхідно здійснювати пошук нових працівників, які б могли працювати більш плідно та продуктивно. У випадку з трудовими ресурсами має бути присутньою соціальна складова, тобто, це означає, що необхідно організовувати не лише трудове середовище, але й дозвілля працівників. Якщо знайти «золоту середину» між працею та дозвіллям, можна досягти кращих результатів роботи підприємства.

Висновки. Узагальнюючи все вищезазначене, можна зробити висновок, що концепція сталого розвитку як на макро- так і на мікроекономічному рівні передбачає збереження навколишнього середовища та усіх видів ресурсів на теперішньому рівні, а також застосування якомога ефективніших ресурсозберігаючих технологій. Екологічна та ресурсна складові сталого розвитку займають основне місце в процесі подальшого розвитку підприємств.

Список літератури

1. Дерев’янку Ю.М., Піддубна Т.В. Аналіз показників сталого розвитку підприємства. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/26436/1/Derev'janko%20.pdf>
2. Федунь Ю. Б. Шляхи забезпечення сталого еколого економічного – розвитку України/ Ю. Б. Федунь // Вісн. Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2009. – № 657 – С. 525–529
3. Шубравська О. Сталый економічний розвиток: поняття і напрям досліджень/ О. Шубравська // Економіка України. – 2005. – №1. – С. 36–42

Одержано 27.04.15

УДК 621.795

С.О. Дульський, ст.гр. БП-14-2СК *

Кіровоградський національний технічний університет

Ксилітолові підлоги в сучасному будівництві

В статті описано призначення ксилітолових підлог, де вони застосовуються, матеріали з яких вони виробляються. Також способи їх влаштувань.

ксилітолові підлоги, матеріали, будівництво

© С.О. Дульський, 2015

* Науковий керівник: канд.техн. наук, доц. І.О. Скриннік, канд.техн. наук, доц. С.О. Карпушин